

Brief aan de raad

2023-0016146

Afdeling: Staf

Onderwerp: Decembercirculaire 2022

14 februari 2023

Aan de leden van de raad,

Inleiding

In december 2022 is een aantal ontwikkelingen bekend geworden die van invloed zijn op het gemeentefonds. Het gaat daarbij om de reguliere decembercirculaire met een aantal kleine technische bijstellingen en een beperkt aantal beleidsmutaties.

Deze memo informeert u nader over het financieel effect van de decembercirculaire en voor de gemeentelijke begroting 2022-2026.

De hoofdlijn uit deze notitie is dat voor de vrij besteedbare middelen vanaf 2023 een licht positieve ontwikkeling te melden is van circa € 40.000 a.g.v. diverse actualisaties in de aantallen van Zwijndrecht. Verder zijn met name voor 2022 diverse inhoudelijke beleidsmutaties toegevoegd die betrokken worden bij de afwegingen in de jaarrekening 2022. Tevens is een vooraankondiging verwerkt dat in de meicirculaire 2023 aanvullende prijscompensatie over 2022 structureel zal worden toegekend. Daarnaast is aangegeven dat wordt gewerkt aan een ministeriële regeling over de wijze van uitkeren van de klimaat- en energiemiddelen uit het klimaatakkoord via een specifieke uitkering in de loop van 2023.

Algemene toelichting circulaire gemeentefonds

Het gemeentefonds vormt de grootste inkomstenbron van onze gemeente. Op de totale begrote inkomsten van € 160 miljoen betreft het circa € 95 miljoen aan inkomsten.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken beheert het gemeentefonds en geeft een aantal keer per jaar een circulaire uit, waarin staat hoe het gemeentefonds zich naar verwachting ontwikkelt. De twee belangrijkste zijn de mei- en septembercirculaire. De laatste circulaire in een jaar is de decembercirculaire. Op basis van de circulaire kunnen we de berekening maken hoeveel Zwijndrecht meer of minder zal gaan ontvangen en welke bijdragen vrij te besteden zijn of zijn 'geormerkt' (bestemd voor specifieke doelen).

In deze memo laten we het effect op het begrotingsresultaat zien. De gevolgen voor 2022 worden verwerkt in de jaarrekening 2022. Bij de kaderbrief 2023 is aangegeven dat de uitkomsten van de septembercirculaire voor de jaren 2023 e.v. niet meer worden meegenomen in de begroting 2023-2026, maar pas weer te betrekken bij de 1^e Bestuursrapportage 2023 en de kadernota 2024. Dit vanuit de achtergrond om vanuit een stabiel en stilstaand beeld voor de inkomsten de begroting 2023-2026 te behandelen en de eigen koers daarin te blijven varen.

Alle voorgestelde bestemmingen volgen de volgende bestendige gedragslijnen:

- Algemene mutaties gemeentefonds (uitkeringsfactor, uitkeringsbasis, hoeveelheden, accres etc.) ten gunste/laste van resultaat;
- Taakmutaties zonder te leggen link met een budget: ten gunste/laste van resultaat;
- Taakmutaties met een één op één link met een budget: budgettair neutraal verwerken in begroting (al dan niet door storting in reserve taakmutaties of budgetoverheveling);
- Decentralisatie- en integratieuitkeringen: budgettair neutraal verwerken in begroting (al dan niet door verrekening met reserve taakmutaties of budgetoverheveling).

Samenvatting decembercirculaire 2022

In de decembercirculaire wordt het gemeentefonds gewijzigd op basis van (voornamelijk kleine) technische bijstellingen. Daarnaast is nog een aantal taakmutaties (wijziging specifieke gemeentelijke taken met of zonder de daaraan gekoppelde budgetten) en Covid19-compensatieregelingen toegevoegd. De decembercirculaire bevat zoals gebruikelijk geen aangepaste raming van het accres. De groei of krimp van het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksbegroting; dit meebewegen wordt het accres genoemd.

Overigens is het volumedeel voor de periode 2022-2025 vastgezet op het niveau van de Voorjaarsnota 2022. Dit is in afstemming met de VNG gedaan om de gemeenten meer zekerheid en stabiliteit in de verwachte inkomsten vanuit het Rijk voor het gemeentefonds te kunnen geven. Het accres wordt voor deze periode alleen nog bijgesteld voor loon- en prijscompensatie voor de toekomstige jaren. Gelet op de bijzondere economische omstandigheden (inflatie) zal het loon- en prijsdeel nog met terugwerkende kracht worden bijgesteld vanaf 2022. Zie ook aan het einde van deze memo.

In de volgende tabel zijn op hoofdlijnen de gevolgen van de decembercirculaire weergegeven voor ontwikkeling van het resultaat, de taakmutaties inclusief decentralisatie-uitkeringen en de coronacompensatie. In de verdere paragrafen zal per onderdeel nader worden ingegaan op de mutaties en ontwikkelingen.

getallen x € 1.000					
Decembercirculaire 2022	2022	2023	2024	2025	2026
Totale uitkering gemeentefonds stand sept 2022	96.346	96.379	97.360	97.254	91.418
Totale uitkering gemeentefonds stand dec 2022	97.936	96.448	97.432	97.327	91.484
Bruto mutatie uitkering	1.590	69	72	73	66
Verwerking van de mutatie in P&C-document	Jaarrekening 2022	1e Burap 2022	Kadernota 2024		
Specificatie posten decembercirculaire 2022					
Vrije ruimte decembercirculaire	20	42	43	43	37
Taakmutaties en DU's t.l.v./t.g.v. vrije ruimte	14	0	0	0	0
Taakmutaties aan budgetten of reserve taakmutaties	1.556	27	29	30	29

(Netto) effect op resultaat vanuit december 2022	34	42	43	43	37
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Zoals bij de uitgangspunten van de begroting 2023-2026 in onze kaderbrief is aangegeven worden de effecten op het geraamde resultaat geparkeerd op concernstelpost waardoor deze niet zichtbaar zullen zijn in het geraamd resultaat. Bij het opstellen van de 1^e bestuursrapportage 2023 en de kadernota 2024 wordt het effect op het geraamde resultaat tot uitdrukking gebracht. Dit draagt bij aan de integrale afweging die de raad dan maakt bij het inzetten van financiële ruimte voor (nieuw) beleid en/of ombuigingen.

Volumeontwikkeling en beleidsmaatregelen vrij te bepalen

De volumeontwikkeling en de vrij te bepalen maatregelen zoals opgenomen in de decembercirculaire hebben de volgende omvang:

getallen x € 1.000					
Septembercirculaire 2022	2022	2023	2024	2025	2026
Volume- en accresontwikkeling					
Ontwikkelingen totaal	20	42	43	43	37
Beleidsmaatregelen en DU's (inzet vrij te bepalen)					
Coronacompensatie inkomstenderving 2021	14				
Totaal vrij beschikbaar decembercirculaire 2022	34	42	43	43	37

Effect op begroting 2022 en meerjarenbegroting 2023-2026

De decembercirculaire laat dus een beperkt positief beeld zien voor zowel 2022 als de jaren 2023-2026. Dit als gevolg van een actualisatie in de aantallen van diverse maatstaven. Het effect in 2022 zal worden verwerkt in de jaarrekening. De mutaties vanaf 2023 zullen in de 1^e Bestuursrapportage en de Kadernota 2024 worden meegenomen.

Een korte toelichting op de inhoudelijke beleidsmaatregelen die ten laste van het begrotingsresultaat worden gebracht omdat deze te algemeen zijn en niet kunnen worden verrekend met bestaande budgetten, is in de tabel in de volgende paragraaf terug te vinden.

Toelichting op inhoudelijke beleidsmaatregelen (vrij inzetbaar)

De inhoudelijke maatregelen die vrij zijn ingezet, zijn hieronder toegelicht.

getallen x € 1.000							
Taakmutaties en DU's regulier vrij te bepalen	Korte omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	Verwerking
Compensatie Covid inkomsten 2021	Voor derving van inkomsten in 2021 a.g.v. de coronacrisis ontvangen gemeenten compensatie.	14	0	0	0	0	Ten gunste van de vrije ruimte in de jaarrekening 2022 omdat het gaat over minder inkomsten in 2021 die al in de jrk 2021 zijn verwerkt.
Subtotaal taakmutaties en DU's vrij inzetbaar		14	0	0	0	0	

Geormerkte middelen

Vanuit verschillende inhoudelijke perspectieven worden middelen toegevoegd aan het gemeentefonds (taakmutaties, decentralisatie uitkeringen, deelfonds sociaal domein). Hoewel dit algemene middelen betreffen, worden deze middelen beschikbaar gehouden ten behoeve van het inhoudelijke perspectief waarvoor de middelen zijn toegekend. Inzet van deze middelen zal niet anders gebeuren dan middelen een raadsbesluit.

In de volgende tabel op de volgende pagina staat per post een korte toelichting opgenomen en is aangegeven of dat deze middelen worden betrokken bij de :

- budgetoverheveling 2022 om in 2023 toegevoegd te worden aan het inhoudelijke programma
- diverse inhoudelijke afrekeningen in de jaarrekening 2022 van de betreffende verbonden partijen

Getallen x € 1.000							
Taakmutaties en DU's regulier	Korte omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	Verwerking
Energietoeslag 2023	I.v.m. de oplopende energieprijzen heeft het kabinet besloten tot een (aanvullende) eenmalige energietoeslag voor huishoudens met lage inkomens tot een totaalbedrag van € 1.300 per huishouden in 2023. Hiervan is € 500 al toegekend in 2022 om al uit te keren voor het jaar 2023.	1.124					Budgetoverheveling naar 2023 en toevoegen aan budget Minimabeleid
Compensatieregeling voogdij 18+	De inventarisatie van de compensatieregeling voor 2022 kon niet tijdig worden uitgevoerd hierdoor valt het gereserveerde budget vrij naar het gemeentefonds.	92					Betrekken in de jaarrekening bij de afrekeningen van WMO en Jeugd
Bijzondere bijstand	Voor aanvullende maatregelen energierekening ontvangen gemeenten extra middelen voor zowel vroegsignalering als het aanbieden gerichte hulp via bijzondere bijstand	79					Betrekken bij de jaarrekening en mogelijk restant als budgetoverheveling naar 2023 om toe te voegen aan het budget voor bijzondere bijstand
Meerkosten Sociaal	Gemeenten ontvangen	66					Betrekken in de

Domein Oekraïne	compensatie voor zorg en ondersteuning WMO 2015 en jeugdwet die voor de opgevangen Oekraïense ontheemden wordt verleend					jaarrekening bij de afrekeningen van WMO en Jeugd
Corona Continuïteit zorg	Het rijk compenseert de meerkosten voor sociaal domein (jeugdwet en WMO) i.v.m. corona in 2022	56				Betrekken in de jaarrekening bij de afrekeningen van WMO (€ 32.000) en Jeugd (€ 24.000)
Leerlingenvervoer Oekraïne	Als tegemoetkoming voor leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen worden middelen ontvangen. Onderscheid wordt gemaakt in leerlingen in het VO en in het PO.	32				Betrekken in de jaarrekening bij de afrekeningen van het leerlingenvervoer
Versterken sociale basis	Vanuit programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen wordt ingezet op het waardig oud kunnen worden en zelf de regie hebben om meer te kunnen participeren in de samenleving. Voor ondersteuning en activiteiten in de wijken spelen de gemeenten een grote rol.	32				Budgetoverheveling naar 2023 en toevoegen aan budget Wijken / Ouderen
Breed offensief	Voor stroomlijning en harmonisatie processen voor meer aan het werk krijgen van mensen met een arbeidsbeperking ontvangen de gemeenten nog incidenteel middelen voor 2022	25				Betrekken in de jaarrekening bij de afrekeningen van Drechtwerk
Gezond in de stad	Het actieprogramma Kansrijke start stelt extra middelen ter beschikking	21				Budgetoverheveling naar 2023 en toevoegen aan budget Gezond in de Stad
Uitv.kosten bijzondere bijstand	Als compensatie voor de extra	13				Betrekken in de jaarrekening bij de

	uitvoeringskosten i.v.m. de relatief hoge instroom voor bijzondere bijstand zelfstandigen in 1e kwartaal 2022 door stopzetten Tozo worden extra middelen ter beschikking gesteld						afrekeningen van bijzondere bijstand
Jeugdzorg: restant hervormingsagenda	Het ministerie van VWS heeft niet alle middelen voor de uitvoering van de hervormingsagenda in 2022 uitgegeven waardoor dit terugvloeit naar het gemeentefonds	9					Betrekken in de jaarrekening bij de afrekeningen van Jeugd
Aanpassing systemen burgerzaken en Toegankelijkheid verkiezingen	Voor het toegankelijker maken van verkiezingen voor mensen met een visuele of andere beperking ontvangen gemeenten middelen. Daarnaast moeten de systemen van burgerzaken worden aangepast voor gezamenlijk gezag door erkenning.	7					Betrekken in de jaarrekening bij de toelichting afrekening verkiezingen 2022
Wet goed verhuurderschap	Voor uitvoeringskosten van de wet goed Verhuurderschap om meer mogelijkheden voor gemeenten voor aanpak malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt worden structureel middelen ter beschikking gesteld.		24	26	27	26	Toevoegen aan het budget voor het houden van toezicht op het bouwen
Wet kwaliteitsborging bouw	De verdeling van de eerder verstrekte middelen is aangepast op verzoek van de VNG.		3	3	3	3	Toevoegen aan het budget voor het houden van toezicht op het bouwen
Subtotaal taakmutaties en DU's		1.556	27	29	30	29	

Het kabinet heeft aangekondigd dat zij een extra prijsbijstelling over 2022 gaat uitkeren in verband met de uitzonderlijke prijsstijgingen voor 2022. Regulier beleid is dat de laatste prijsbijstelling over het lopende jaar normaal wordt verwerkt in de meicirculaire van dat jaar. In deze bijzondere tijd wordt daarop nu een uitzondering gemaakt en wordt in de meicirculaire 2023 deze compensatie structureel aanvullend toegevoegd. Hiervoor is voorlopig € 300 miljoen op de rijksbegroting gereserveerd. Naar verhouding op de prijsontwikkeling is dit overigens slechts nog een beperkte compensatie. Nadere besluitvorming over een (mogelijk) hogere compensatie is afhankelijk van de kabinetsbesluitvorming over de voorjaarsnota 2023.

Klimaat- en energiemiddelen

Medeoverheden krijgen naar aanleiding van het Klimaatakkoord en het Coalitieakkoord veel nieuwe taken op het terrein van de sectoren gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie, landbouw en elektriciteit. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft advies uitgebracht genaamd “Van Parijs naar Praktijk” uitgebracht met daarin de geschatte uitvoeringsmiddelen die medeoverheden nodig hebben voor de periode 2022-2030 voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.

In de meicirculaire 2022 is reeds bekend gemaakt dat vanaf 2023 tot en met 2030 gemeenten en provincies, aanvullend op de reeds eerder toegekende middelen, extra uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid krijgen zodat zij hun uitvoeringskracht kunnen voorzetten en intensiveren. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten zijn van de toekomstige uitvoeringsmiddelen in de meicirculaire reeds middelen naar 2022 verschoven.

Over de resterende middelen die in het Coalitieakkoord zijn gereserveerd voor de uitvoeringskosten van medeoverheden voor het klimaatakkoord en aanvullend klimaatbeleid vinden nog gesprekken plaats tussen onder andere de VNG, het IPO en het Rijk. Er wordt gewerkt aan een ministeriële regeling waarmee de middelen voor 2023-2025 zullen worden uitgekeerd in de vorm van een Specifieke Uitkering. Zodra daar duidelijkheid over is worden deze gepubliceerd. Om op de langere termijn zekerheid over de middelen te bieden, zal zo snel mogelijk een wettelijke regeling worden opgesteld voor het uitkeren van de middelen voor 2026-2030.

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,